

Waldemar Chrostowski

"Studia wrocławskie, t. 1", Wojciech Hanc (red.), Wrocław 1998 :
[recenzja]

Collectanea Theologica 68/4, 202-204

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. Wojciech HANC i in. (red.), *Studia wrocławskie*, t. 1, Teologiczne Towarzystwo Naukowe Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławku, Wrocławskie Wydawnictwo Diecezjalne, Wrocławek 1998, ss. 318.

Zmiany społeczno-polityczne w Polsce, zapoczątkowane w 1989 r., spowodowały gruntownie nową sytuację także w dziedzinie publikacji o profilu religijnym i teologicznym. Szczególne znaczenie miało zwłaszcza zniesienie odgórnej cenzury, nowe zasady ekonomiczne oraz dokonana w 1992 r. reorganizacja struktur kościelnych. Obok dawnych powstały nowe prężne ośrodki myśli teologicznej, których ambicje i możliwości znalazły wyraz m.in. w wypuszczeniu na rynek wydawniczy nowych tytułów. Nie ulega wątpliwości, że z nowej sytuacji skorzystały też dawne i mające dobre tradycje ośrodki naukowe, do których należy Wrocławek i tamtejsze Wyższe Seminarium Duchowne. Sprzyjał temu fakt, że już wcześniej reaktywowano i ożywiono działalność zawiązanego w 1928 r. Teologicznego Towarzystwa Naukowego WSD we Wrocławku. Zasłużone w okresie przed wybuchem II wojny światowej, wstawione publikacjami autorów tej miary co ks. Stefan Wyszyński, późniejszy Prymas Tysiąclecia, zostało wskrzeszone w 1979 r. jako klub naukowo-dyskusyjny „Krag”, zorganizowany z inicjatywy ks. Stanisława Olejnika. Gdy z początkiem lat dziewięćdziesiątych nastąpiły pomyślniejsze czasy, grono wykładowców wrocławskiego WSD, za zachętą miejscowego biskupa, postanowiło nawiązać do przeszłości i jeszcze bardziej ją ożywić. Plonem tej doniosłej inicjatywy jest pierwszy tom *Studiów wrocławskich*, zapoczątkowujący serię wydawniczą pod tym tytułem.

Po *Słowie wstępnym* bpa Bronisława Dembowskiego, od 1992 r. pasterza diecezji wrocławskiej (s. 5-6), następuje bardzo interesujący artykuł napisany przez bpa Romana Andrzejewskiego, biskupa pomocniczego, zatytułowany *O tradycjach i możliwościach naukowych wrocławskiego środowiska kościelnego* (s. 7-20). Jest to efektywna prezentacja możliwości środowiska, w którym zasadniczą rolę od strony naukowej odgrywa seminarium duchowne, jego pracownicy i alumni. Profesorowie seminaryjni, wykształceni w kraju i za granicą, wykładają nie tylko na miejscu, lecz i w innych ośrodkach, zwłaszcza w Akademii Teologii Katolickiej i Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Można mieć nadzieję, że ożywienie działalności Teologicznego Towarzystwa Naukowego zdoła zainicjuje ich do dalszych wysiłków na rzecz publikowania swoich osiągnięć naukowych, uzupełniających i stymulujących pracę dydaktyczną.

Dalej następuje prezentacja TTN WSD we Wrocławku (s. 21-58): ks. Kazimierz Rulka pisze o jego genezie i dziejach, po czym otrzymujemy wykaz referatów wygłoszonych w latach 1979-1998 oraz sprawozdanie z działalności za rok 1997/98. Bardzo przydatne jest dołączenie tekstu statutu Towarzystwa, zatwierdzonego 19 lutego 1993 r. przez bpa B. Dembowskiego, a także wyszczególnienie jego członków i składu zarządu.

Studia wrocławskie dzielą się na trzy części: teologiczną, filozoficzno-psychologiczną oraz „vladislaviensia”. Nie ma potrzeby wyliczania wszystkich zawartych w-

mie artykułów, czasopismo jest bowiem łatwo dostępne. Warto jednak zwrócić uwagę na niektóre podjęte tematy. Część teologiczną (s. 59-154) otwiera tekst ks. Tomasza Kaczmarska *Św. Józef w nauczaniu Ojców Kościoła*. Zamiłowanie do problematyki józefologicznej i znaczące dokonania w tej dziedzinie środowiska włocławskiego mają związek z poświęconym czci św. Józefa sanktuarium w Kaliszu, które do 1992 r. należało do diecezji włocławskiej. Trzeba też zasygnalizować dwa artykuły biblijne: „*Nowy człowiek*” na podstawie *Listu do Kolosan (3,10-15)*, napisany przez ks. Tomasza Michalskiego, oraz *Teoria opowiadania P. Ricoeura i jej zastosowanie w instrukcji „O interpretacji Pisma Świętego w Kościele”*, pióra ks. Z. Pawłowskiego. Z pozostałych artykułów odnotujmy jeszcze trzy: *Natura Liturgii Godzin* (ks. Krzysztof Konecki), *Obrońca chrześcijańskich wartości etycznych w dobie obecnej* (ks. Stanisław Olejnik) oraz *Duszpasterstwo młodzieży i nowa ewangelizacja* (ks. Jan Przybyłowski).

Na część drugą (s. 155-204) składają się cztery teksty: *Problem wolności we współczesnej kulturze. Refleksje filozoficzne* (ks. Zdzisław Pawlak), *Religijność a osobowość. Typy postaw religijnych a obraz siebie* (ks. Marek Kasik), *Psychiczne uwarunkowania kandydatów do kapłaństwa i życia zakonnego* (ks. Henryk Posłuszny) oraz *Rehabilitacja osób niepełnosprawnych a integracja społeczna* (Anna Turowska). Wszystkie wynikają z doświadczeń duszpasterskich i wychowawczych. Ze szczególnym zainteresowaniem przeczytałem trzeci, świadczący o tym, że w zakresie formacji oraz przygotowania do kapłaństwa i życia zakonnego dokonuje się w ostatnich latach wiele dobrego.

Najbardziej interesująca jest część trzecia (s. 205-285), wyrastająca ze swoistego „patriotyzmu lokalnego” autorów i redaktorów. Poświęcono ją znanym i cenionym postaciom ściśle z Włocławkiem związanym, jak bp Franciszek Korszyński, bp Michał Kozal i ks. Jan Oświeciński. Kolejne teksty stanowią materiały sympozjum zorganizowanego dla uczczenia dziesięciolecia śmierci ks. Franciszka Józwiaka (zm. 28 III 1988), redaktora „Ateneum Kapłańskiego” oraz profesora i rektora miejscowego seminarium duchownego. Jego koledzy i przyjaciele, księża: Wojciech Hanc, Jerzy Bagrowicz, Stanisław Jankowski SDB, Ireneusz Werbiński i Kazimierz Rulka, przybliżają sylwetkę Zmarłego jako rektora, redaktora, bibliisty i wychowawcy. To bardzo ciekawy i prawdziwie wzruszający materiał, a także cenny przyczynek do dziejów współczesnej myśli teologicznej w Polsce. Dobrze, że przedwcześnie zmarły bibliista, moderator i wychowawca został w ten sposób uczczony i upamiętniony.

Całość zamykają *Szkice – sprawozdania – recenzje* (s. 287-312). Obok szczegółowego przyczynka dotyczącego próby interpretacji epifanicznej jednego z wierszy Bogdana Ostromeckiego (Mirosław Głazik), znajdujemy tutaj omówienie prac habilitacyjnych członków TTN WSD we Włocławku (ks. Jan Przybyłowski) oraz nieco przekorny tekst *Włocławskie akcenty w „Encyklopedii katolickiej”* (ks. Antoni Poniński). Jego autor, redaktor naczelny zasłużonego tygodnika „Ład Boży”, zna doskonale hi-

RECENZJE

storyczne i obecne realia swojej diecezji. Z erudycją i znawstwem wskazuje na to, co umknęło uwagi lubelskich redaktorów siódmego tomu „EK”, pokazując jak niezwykle potrzebne są konsultacje z ludźmi naprawdę kompetentnymi i znającymi swój region, dzięki którym można uniknąć rozmaitych „wpadek”, pomyłek i braków.

Bardzo interesujący numer! Jeżeli co roku będziemy otrzymywali podobną syntezę, znajomość Włocławka i jego dokonań stanie się na pewno powszechniejsza. Staranna i dobrze pomyślana szata graficzna, z zarysem panoramy miasta wraz z jego katedrą, dobrze odzwierciedla niezwykle klimat duchowy tego miejsca. Wypada jedynie życzyć, aby redaktorom i autorom starczyło sił i środków na wiele lat, tak by *Studia włocławskie* trwale wpisały się w dorobek polskiej myśli naukowej.

Ks. Waldemar Chrostowski, Warszawa

Susan Frank PARSONS, *Feminism and Christian Ethics*, Cambridge University Press 1996, ss. XVII + 279.

Feminizm i etyka chrześcijańska to dwie sfery, które wbrew opiniom wielu, mogą ze sobą współlegzystować. Dowodem na to jest prezentowany tom z serii *Nowe Studia nad Etyką Chrześcijańską (New Studies in Christian Ethics)*.

Susan Parsons stara się tu dokonać rzetelnej analizy porównawczej feminizmu z etyką chrześcijańską, poszukując ich wspólnych cech. Autorka, z pochodzenia Amerykanka, członek m.in. European Society for Women in Theological Research (europejskiego stowarzyszenia, zajmującego się udziałem kobiet w badaniach teologicznych), obecnie Rektor East Midlands Ministry Training Course w Nottingham, podąża szlakiem odkryć, który do pewnego stopnia jest jej osobistym szlakiem zgłębiania feminizmu. Zdarza się nieraz, że w tego typu literaturze, autorzy poza prawdą obiektywną i naukową próbują wyrazić swoje własne przeświadczenia światopoglądowo-aksjologiczne. Nierzadko ma to miejsce w literaturze feministycznej, przede wszystkim wtedy, kiedy w grę wchodzi osobiste (najczęściej negatywne) doświadczenia auterek. To zjawisko jednak nie występuje w prezentowanej tu pozycji. Parsons opiera swoje stwierdzenia na uczciwie i dokładnie prowadzonych badaniach oraz współczesnych teoriach filozoficznych. Czyni to w sposób kompetentny i wszechstronny, wskazując na wielorakość poglądów, występujących w samym feminizmie. Książka, pomimo skomplikowanej tematyki, jest napisana w przejrzystym i ciekawym stylu. Czytelnik jednak powinien być nastawiony na pewne intelektualne niespodzianki, bowiem autorka prawdopodobnie zakłada podstawową orientację feministyczną odbiorcy. Głównym zainteresowaniem Parsons są typy rozumowania moralnego, które występują zarówno w etyce feministycznej, jak i etyce chrześcijańskiej. Pierwszy rozdział *O różno-*